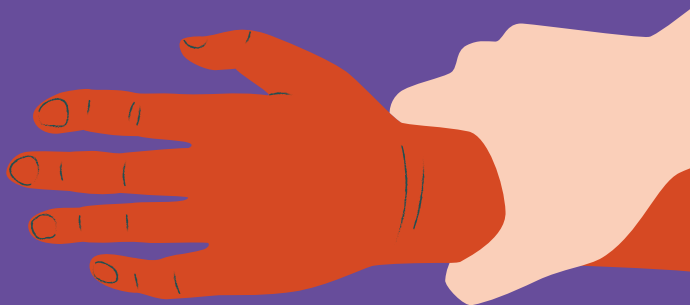

En kortversion av studien:

Hederskultur, våldsbejakande islamistisk extremism och gängkriminalitet

En studie om samband

Detta är en kortversion av studien *Hederskultur, våldsbejakande islamistisk extremism och gängkriminalitet – en studie av samband*. Studien är en följd av en rapport kring Göteborgs Stads brister i arbetet mot hedersrelaterat våld. Hela studien hittar du på goteborg.se.

Radikalisering

En av frågorna i studien har varit att undersöka sambanden mellan radikaliserings och de områden som studerats och om gängmiljön eller hederskontexten kan utgöra en plattform för radikaliserings. Det finns

både individuella och strukturella förklaringar till radikaliserings. De främsta utlösande faktorerna på individuell nivå är psykosociala problem och psykisk ohälsa. På strukturnivå finns bland annat diskriminering, marginalisering, social exkludering,

Bakgrund

- » I rapporten *Granskning av Göteborgs Stads arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck*, framtagen våren 2020 av Amandakommissionen, rekommenderas Göteborgs Stad att utreda sambanden mellan hedersrelaterat våld och förtryck, klaner, radikaliserings, extremism och gängkriminalitet.
- » I maj 2020 gav kommunstyrelsen därför Stadsledningskontoret i uppdrag att genomföra en studie kring detta.
- » Studien har bedrivits genom en översiktlig genomgång av forskning och myndighetsrapporter. Det har också gjorts intervjuer med utvalda yrkesverksamma, som på olika sätt arbetar mot hedersvåld, gängkriminalitet eller våldsbejakande extremism.

misslyckad integrationspolitik och fattigdom. Radikaliseringsprocessen verkar ha sin grund i ett allvarligt missnöje hos den enskilde individen.

Baserat på intervjuer med individer som har deltagit i extremistmiljöer framkommer att en särskild negativ händelse i livet, exempelvis att bli avstängd från skolan, förlora sitt jobb eller inte få ett sökt arbete, kan utgöra startskottet för en väg in i radikalisering.

Samband

Rapporten visar att det finns många samband mellan hederskultur, klanstrukturer, gängkriminalitet och våldbejakande islamistisk extremism. De syns både strukturellt, geografiskt och genom att individer rör sig mellan eller befinner sig i flera grupper samtidigt.

Gängkriminalitet har, både historiskt och i nutid, använts för att finansiera våldsbejakande extremism. Individer har också rört sig mellan miljöerna. Kopplingarna mellan våldsbejakande islamistisk extremism och kriminalitet präglas av sociala relationer. Sambandet blir mest påtagligt när kriminella rekryteras in i den våldsbejakande islamistiska miljön i det geografiska område där de verkar.

Kriminalitet är en av inkörsportarna till att senare radikaliserar. De kriminella familje- och släktbaserade nätverken utmärks av grovt våld. Några av nätverkens kärnor genomsyras av hedersnormer, som innebär att oförrätter måste

” Det finns en stark koppling till segregerade och utsatta områden.

besvaras med våld för att upprätthålla gruppens respekt. Våldsbejakande islamistisk extremism grundar sig på en ideologi med stark hederskultur. Den innebär att några få, oftast män, utövar systematisk påverkan mot en stor grupp, oftast flickor och kvinnor.

Deras möjlighet att styra sin vardag kringskärs och de konservativa perspektiven på könsrollerna stärks. I princip alla unga vuxna polisen känner till, som rest till områden där IS krigat, lever med hedersnormer.

Hederskulturen har sitt ursprung i klan- och släktskapsbaserade samhällen. Där är beroendet av familjen och släkten stort.

Familjen blir både en famn för skydd och ett fängelse. Hedersvåld och hedersmord är vanliga där staten är svag. Dessa strukturer kan stärkas av yttre faktorer som krig, flykt och utanförskap, även i segregerade områden i västvärlden.

Strukturella likheter

Gemensamt för hederskultur, gängkriminalitet och våldsbejakande islamistisk extremism är kollektivism och en samhällsfrånvänd kultur.

Grupperna har också en stark intern lojalitet och använder våld i hög grad. Det påverkar personer som växer upp i eller i närheten av dem. Individens fri- och rättigheter kränks och demokratiska samhällsfunktioner

utmanas ideologiskt och konkret, till exempel genom otillåten påverkan och propaganda.

Miljöerna domineras av män med vålds- och skrämselfkapital. Mansidealet bygger på en destruktiv hypermaskulinitet och flickor och kvinnor är utsatta på många sätt. Miljöerna har också en stark koppling till segregerade och utsatta områden.

En stor riskfaktor för att ta steget in i den här typen av grupper är relationerna med och den geografiska närheten till andra kriminella eller extremister.

Barn som växer upp i utsatta områden får tidiga erfarenheter av utanförskap. Känslan av att vara misslyckad är speciellt stark hos pojkar. Det kan leda till att de söker sig till grupper som erbjuder gemenskap, skydd och en alternativ karriärväg som yrkeskriminell.

Skyddsfaktorer

Viktiga skyddsfaktorer är ett fungerande välfärdssystem och ett starkt civilsamhälle. Fullföljt gymnasium, framtidstro, meningsfulla relationer och att etablera sig på arbetsmarknaden kan skydda individen mot att rekryteras till gäng eller att radikaliseras.

Stadens förebyggande arbete

Att arbeta för förändring för personer i hederskontext, extremistmiljö eller gäng, kräver omfattande, långvariga och individuellt anpassade insatser från samhället. Det beror på att människorna det handlar om befinner sig i en miljö som aktivt motarbetar förändring.

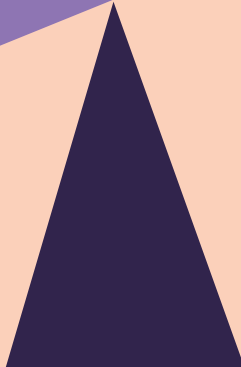
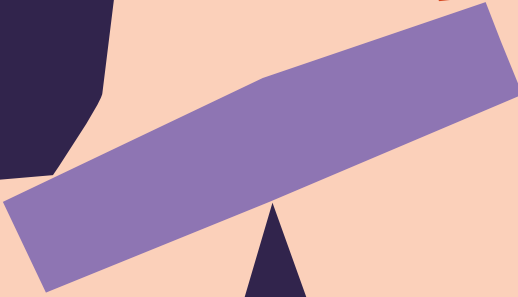
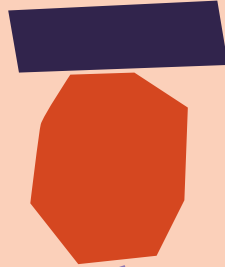
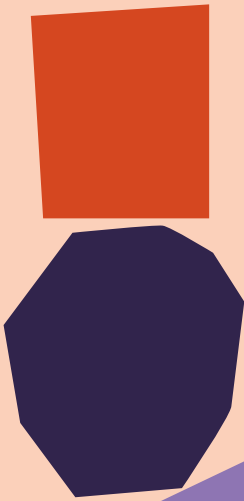
Det krävs också en stor insats från personen själv. Förutom att ta ansvar för sin individuella livsstilsförändring, tvingas hen ta ställning mot den kollektivistiska miljön. Det medför omvälvande sociala konsekvenser och kan innebära risk för trygghet, hälsa och liv.

Det förebyggande arbetet behöver ske på alla nivåer; för individen och i struktur och samhälle. Alla nivåer har betydelse, både som risk- och skyddsfaktorer och driv- och dragningskrafter.

Även traditionellt förebyggande socialt arbete behövs. För att motverka de destruktiva maskulinitetsidealen behöver det våldspreventiva arbetet fokusera på att vara normförändrande. Viktigt socialt förebyggande arbete är:

- » fungerande samverkan mellan myndigheter, såsom skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård
- » en lokal förankring, där representanter för skola, vård och social omsorg finns representerade i lokalsamhället för att skapa förtroende och tillit till invånarna
- » långsiktigt närpolisarbete i samverkan med bland annat kommunala aktörer.

Utöver detta krävs att myndigheterna involverar anhöriga och civilsamhälle i det förebyggande arbetet.

Är du orolig för ett barn?

Agera!

Arbetar du med barn och unga är du skyldig att anmäla om du i yrkesrollen får veta eller misstänker att ett barn far illa. Om du som privatperson misstänker att någon under 18 år far illa, bör du göra en orosanmälan till socialkontoret i barnets stadsdel eller kommun.

Att fara illa kan betyda alla former av övergrepp, försummelse och utnyttjande, som leder till faktisk eller potentiell skada för barnets hälsa eller utveckling:

- » Fysiskt eller psykiskt våld
- » Sexuella övergrepp
- » Kränkningar
- » Problem i förhållande till familjen eller skolan eller att barnet blir vittne till våld
- » Det kan också handla om att barnet eller ungdomen far illa på grund av sitt eget beteende, till exempel genom missbruk, kriminalitet eller andra självdestruktiva handlingar.